

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 705
van **STEPHANIE D'HOSE**
datum: 5 maart 2021

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Drugbehandelingskamers (DBK's) - Rol liaisons van de hulpverlening

De drugproblematiek in onze samenleving is complex en gelaagd. Een performant drugbeleid is een beleid dat het volledige spectrum bekijkt en daarbij focust op drie pijlers of doelgroepen. Er zijn de niet-gebruikers en de niet-problematische gebruikers. Daarnaast zijn er de problematische gebruikers en ten slotte zijn er de dealers die handelen uit winstbejag.

Het spreekt voor zich dat een effectief drugbeleid op al deze sporen moet inzetten om resultaten te kunnen boeken. Dit betekent aandacht voor preventie, hulpverlening en repressie.

Problematische gebruikers plegen vaak criminele feiten van zeer diverse aard. Na studie van buitenlandse voorbeelden (VS en Canada) is men in 2008 in Gent gestart met een zogenaamde drugbehandelingskamer. Druggebruikers evolueren immers al snel tot draaideurcriminelen en verzeilen zo in een vicieuze cirkel waar de klassieke hulpverlening en/of gevangenis geen antwoord op bieden.

In de DBK wordt daarom op een geïntegreerde manier gewerkt waarbij de 'deelnemer' op alle vlakken wordt opgevolgd. Op die manier wordt getracht het klassieke patroon te doorbreken waarbij een verslaafde na een vrijlating meteen opnieuw overgaat tot het plegen van feiten om zijn verslaving te kunnen bekostigen. Dit model wordt met grote interesse bekeken door onder andere Nederland, Duitsland en Frankrijk.

Uniek aan de DBK is dat de rechter niet alleen veroordeelt, maar de beklaagde ook de kans biedt zich te laten helpen.

Tijdens zittingen van de Gentse DBK is altijd een zogenaamde 'liaison van de hulpverlening' aanwezig. Deze liaison is de case manager en een essentiële schakel in dit verhaal: hij of zij heeft beroepsgeheim en fungeert als vertrouwenspersoon. Het is de verbinding tussen de drugverslaafde, de rechtbank en de hulpverlening. Uit wetenschappelijke studies blijkt onomstotelijk de grote meerwaarde van deze liaison.

Hierin verschilt de Gentse aanpak van afgeleide concepten die het Antwerpse en Brugse gerecht hanteren. Zij zetten geen liaisons in (om budgettaire redenen), maar justitie-assistenten.

We zien ook een verschil in behandelde dossiers. Uit vergelijkingen komt naar voren dat de dossiers in Gent niet alleen loutere gebruikers betreffen, maar ook personen die dealen

om in hun gebruik en levensonderhoud te voorzien, en ernstige druggerelateerde feiten (diefstallen met geweld, met braak, geweldsdelicten gepleegd onder invloed enzovoort), vaak ook met aangehouden beklaagden. In Antwerpen en Brugge zijn er geen wekelijkse zittingen en betreffen de beklaagden hoofdzakelijk loutere gebruikers en zeer kleine dealers.

De resultaten spreken voor zich. Bij 80% van de beklaagden daalt de recidive. In de DBK-groep recidiveert 38,6 % tegenover 56,1% in een klassiek strafrechtelijk traject. Bovendien zijn er nagenoeg geen beroepen tegen DBK-vonnissen, aangezien de beklaagde, zowel bij positieve als bij negatieve afloop van het traject, zich kan vinden in de uitkomst.

Evaluaties door de Universiteit Gent wijzen uit dat de werking van de DBK vruchten afwerpt. Telkens wordt het belang van de liaisons beklemtoond.

In 2015 is de werking van de justitiehuisen overgeheveld naar Vlaanderen. Op vraag van de toenmalige federale minister van Justitie werd de financiering van de liaisons eveneens overgedragen naar Vlaanderen. De financiering zit nu onder het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin.

Het baanbrekende project bewijst intussen ruim 12 jaar zijn nut door een innovatieve brug te maken tussen hulpverlening en justitie, maar blijft door het uitblijven van beslissingen van de voogdijoverheid stagneren in de pilootfase. Vanuit de DBK's is men absoluut vragende partij voor een definitieve regeling aangaande de financiering van de liaisons als hoeksteen van het project.

In antwoord van minister Beke op een schriftelijke vraag van collega Jans over verslavingszorgcentra lees ik het volgende aangaande de Gentse DBK: "Huidige projectsubsidie van 1 jaar (1 januari - 31 december 2020). Daarna wordt een structurele inbedding van de methodiek beoogd in de werking van de Justitiehuisen (minister Zuhal Demir)."

1. Hoe staat de minister tegenover de (werking van de) Gentse DBK?
2. Zijn de liaisons van de hulpverlening voor de minister essentieel in dit verhaal? Zal zij daarover in overleg gaan met haar collega, minister Beke? Zo ja, zal zij de financiering ervan op een structurele wijze verankeren? Zo niet, waarom niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 705 van 5 maart 2021
van **STEPHANIE D'HOSE**

Het DBK heeft sinds 2008 uiteraard haar strepen verdiend en heeft heel goed werk geleverd. In dat opzicht sta ik zeker achter de werking van het DBK, zonder enige twijfel zelfs. Maar de drughulpverlening en dus de liaisons vallen niet onder mijn bevoegdheid. Wanneer de financiering van die liaisons wordt stopgezet, kan ik die bevoegdheid dus niet zomaar overnemen, noch de bijhorende financiering structureel verankeren. Wat ik wel kan doen, is de DBK hervormen tot een Drugopvolgingskamer (DOK) en aan de slag gaan met de justitiehuisen in dit verhaal. Want dat valt wel binnen mijn bevoegdheidskader. Daarvoor moet ik trouwens ook extra personeelsmiddelen inzetten, om het DOK te doen slagen. En dat wil ik ook doen omdat ik echt geloof in dit project. De DOKs hebben immers ook reeds goed werk geleverd in Antwerpen, Mechelen en Brugge. Ook hier merken we, vanuit het DOK in Antwerpen bijvoorbeeld, dat drie vierde van de justitiabelen niet meer in aanraking komen met justitie. Dus ook zij leggen opmerkelijke resultaten voor. Daarom werd recentelijk ook een DOK opgericht in Turnhout en willen we andere rechtbanken stimuleren hetzelfde te doen.

Er zullen uiteraard verschillen zijn met de DBK, maar de justitieassistent vormt wel degelijk een brug tussen justitie en hulpverlening. De justitieassistent heeft de taak om te begeleiden en toezicht te houden op mensen onder een gerechtelijk mandaat en heeft vanuit die opdracht goede contacten in beide werelden. Indien één hulpverleningsinstantie afhaakt, blijft de continuïteit van het traject dus gewaarborgd en kan er snel geschakeld worden.

Doordat het justitiehuis in haar begeleidingen eveneens actief inzet op criminogene factoren in meerdere levensdomeinen, kan de justitieassistent gericht toeleiden naar een gedifferentieerd aanbod binnen de hulp- en dienstverlening. Meestal is het drugprobleem immers gerelateerd aan tal van andere levensgebieden zijnde werk/opleiding, inkomen, huisvesting,....

Daarnaast is er ook een naadloze overgang mogelijk tussen het kortdurend intensief traject (voor vonnis) en de probatiemaatregel/AWS/APS (na vonnis) waarbij de justitieassistent het dossier van meet af aan mee opvolgt en op die manier zorgt voor de continuïteit en de coherentie.

Ik blijf sowieso verder in dialoog met mijn collega- minister Beke. Voor het doen slagen van deze kortdurende intensieve trajecten is immers een vlotte doorstroming naar de drughulpverlening noodzakelijk.